

Bikon plus - najbolje prakse
Bosna i Hercegovina

Prospekt

Osmi krug
2013. godina

SADRŽAJ

Predgovor	3
Poglavlje 1	
O Bikon plus projektu	5
Prednosti sudjelovanja u Bikon plus projektu	6
Poglavlje 2	
Struktura Bikon plus	7
Kako postati Bikon općina	9
Obrazac za prijavu	9
Potporna procesu prijavljivanja	10
Proces procjene i izbora	10
Poglavlje 3	
Proces razmjene najbolje prakse	13
Poglavlje 4	
Teme i kriteriji	15
Tema 1: Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalne samouprave u izvanrednim situacijama (elementarne nepogode)	15
Tema 2: Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta u jedinicama lokalne samouprave u cilju privlačenja investicija	17
Tema 3: Suradnja općinskih vijeća s građanima u procesu donošenja odluka	20
Tema 4: Zaštita životne sredine u funkciji održivog razvoja općine/grada	22
Obrazac za prijavu	25
Podnošenje prijave	27

Predgovor

Projekt Bikon plus – najbolje prakse (u daljnjem tekstu: Bikon plus projekt) započeo je u Bosni i Hercegovini u kolovozu 2005. godine, pod nazivom Bikon shema, kada su ga zvanično predstavili Misija OSCE-a u BiH i Vijeće Europe, s ciljem prepoznavanja i promoviranja najboljih primjera iz prakse na općinskoj razini vlasti. Od 2005. godine ovaj program je zaživio kao sastavni dio procesa reforme lokalne uprave, a stjecanje Bikon statusa prepoznato je i prihvaćeno kao prestižna nagrada među općinama koje konkuriraju, općinskim službenicima, građanima, kao i svim ostalim zainteresiranim stranama.

Najvažniji cilj Bikon plus projekta, kao svojevrsnog natjecanja lokalnih samouprava, jeste promicanje standarda njihovog rada kroz međuopćinsko učenje, suradnju i razmjenu najboljih iskustava i praksi, što za rezultat ima poboljšanje kvalitete života stanovnika tih lokalnih zajednica.

Nakon tri godine provedbe i financiranja od strane inozemnih subjekata, u ljeto 2008. godine, lokalne vlasti u BiH su se složile da u potpunosti preuzmu ovaj projekt, kao i njegovo financiranje i provedbu. Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske i Ministarstvo pravde Federacije BiH osiguravaju većinu sredstava za provedbu i nagrađivanje općina, dok Vlada Brčko Distrikta BiH snosi sve troškove organizacije ceremonijalnog dijela Bikon plus projekta. Savez opština i gradova Republike Srpske i Savez općina i gradova Federacije BiH su odgovorni za svakodnevne administrativne poslove ovog projekta i pružaju potporu Tajništvu Bikon plus projekta (u daljnjem tekstu: Tajništvo).

U prethodnih sedam krugova bosanskohercegovačkog Bikon projekta više od 66 % općina u BiH se prijavilo za sudjelovanje. Do sada je općinama u BiH ukupno dodijeljeno 47 Bikon priznanja, a neke od općina su ova priznanja dobile dva i više puta. Pored velikog broja općina koje su konkurirale za Bikon status, većina općina iz BiH, uključujući i one koje nisu sudjelovale u projektu, nazočile su različitim događajima putem kojih su Bikon općine prezentirale i razmjenjivale svoje najbolje prakse.

Novi koncept projekta

S ciljem promicanja cjelokupnog projekta, radna tijela koja njime upravljaju su u 2013. godini uvela izmjene u sve faze projekta (faze prijave, izbora i razmjene najbolje prakse). Dosadašnji naziv „Bikon shema“ je promijenjen u „Bikon plus – najbolje prakse“.

Bikon plus projekt zadržava ključna obilježja prethodnog projekta kao svojevrsnog natjecanja jedinica lokalne samouprave. Osmišljen je da promiče postojeću Bikon shemu i nastavi biti sredstvo identificiranja, prepoznavanja i promoviranja inovacija i uspjeha na općinskoj razini upravljanja. Na taj način bit će pružena potpora procesu reforme javne uprave i podizanju kvalitete pružanja usluga građanima. Bikon plus projekt će identificirati općine s odličnom praksom i inovacijama u pružanju usluga, što će potaknuti lokalne zajednice u razvitku novih

pristupa za izazove s kojima se suočavaju i na taj način podizanju standarda za sve.

Postizanjem željenih rezultata Bikon plus projekta, općine u BiH bit će motivirane da sudjeluju u projektu, prezentiraju svoje dobre prakse i dalje ih promiču kroz nove projekte iz nagrađenih oblasti. Bikon plus projektom bit će promican postojeći proceduralni okvir za promociju i razmjenu dobre prakse jedinica lokalne samouprave.

Značajne izmjene u Bikon plus projektu su:

- novi naziv projekta – Bikon plus
- novi/pojednostavljeni obrazac za prijavu
- unaprijed utvrđeni termini održavanja radionica o novom krugu Bikon plus projekta
- prilagođeni termini za podnošenje prijave
- poboljšana komunikacija jedinica lokalne samouprave s nosiocima Bikon plus projekta
- unaprijeđena komunikacija između članova Savjetodavnog povjerenstva Bikon plus projekta (u daljnjem tekstu: Savjetodavno povjerenstvo) i Bikon koordinatora u fazi između prijave i verifikacijske posjete
- provedba verifikacijskih posjeta vršit će se provjerom usklađenosti prijave sa kriterijima iz pet ključnih oblasti
- završne prezentacije bit će otvorene za građane
- unaprijeđen memorandum koji potpisuju općine sa savezima
- obvezno nagrađivanje Bikon tima u općinama koje su dobile Bikon status
- ocjenjivanje gledišta inovativnosti.

OSMI KRUG BIKON PLUS

Osmi krug Bikon plus projekta predstavlja novu priliku za podizanje standarda u lokalnoj upravi putem prepoznavanja i promoviranja najboljih primjera općinskih praksi.

Sa zvaničnim otvaranjem osmog kruga Bikon plus projekta, općine se pozivaju na sudjelovanje u projektu i podnošenje prijava za jednu od sljedećih tema:

- Tema 1: Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalne samouprave u izvanrednim situacijama (elementarne nepogode).
- Tema 2: Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta u jedinicama lokalne samouprave s ciljem privlačenja investicija.
- Tema 3: Suradnja općinskih vijeća s građanima u procesu donošenja odluka.
- Tema 4: Zaštita okoliša u funkciji održivog razvitka općine/grada.

U četiri poglavlja koja se nalaze u ovom Prospektu pojašnjena je struktura Bikon plus projekta, kao i način popunjavanja obrasca i prijavljivanje za sudjelovanje u programu Bikon plus u jednoj od gorenavedenih tema.

Poglavlje 1 Pruža opći pregled Bikon sheme plus i pojašnjava glavne značajke i prednosti koje proizlaze iz sudjelovanja u Bikon plus projektu i stjecanja Bikon statusa.

Poglavlje 2 Pruža informacije o procesu prijave i daje naputke o uspješnom popunjavanju obrasca. U ovom poglavlju su dostupne i informacije o Savjetodavnom povjerenstvu i procesu procjene i izbora.

Poglavlje 3 Pojašnjava kako se od općina koje su već dobile Bikon status očekuje da pruže pomoć drugima u njihovome radu koji je usmjeren prema daljnjem napretku.

Poglavlje 4 Osigurava informacije o odabranim temama i kriterijima koje treba slijediti tijekom procesa prijavljivanja.

Poglavlje 1

O Bikon plus projektu

Kvaliteta života građana u velikoj je mjeri određena uslugama koje im pružaju lokalne vlasti. Općine imaju odgovornost da stanovnicima svojih lokalnih zajednica pruže javne usluge na najbolji i najučinkovitiji način.

Kako bi se kvalificirala za Bikon status, općina mora pokazati da je postigla najbolju praksu, i to na temelju predviđenih kriterija za svaku od tema. Općine, također, moraju iskazati volju i spremnost za razmjenu svojih najboljih praksi s drugim općinama.

Teme za osmi krug su odabrane nakon niza intenzivnih konzultacija s općinama u Bosni i Hercegovini. Na ovaj način je postignuto da teme pokriju upravo ona područja koja su prioritet za općine, kao i područja za koje općine smatraju da zahtijevaju novi pristup i nova znanja.

Bikon plus je dostupan svim općinama diljem Bosne i Hercegovine koje se mogu odmah početi prijavljivati za sudjelovanje u osmom krugu Bikon plus projekta. Nakon što pristignu, sve prijave bit će razmotrene i procijenjene od Savjetodavnog povjerenstva koga sačinjavaju stalni članovi i tematski stručnjaci. Na kraju strogog procesa procjene, ministar za upravu i lokalnu samoupravu Republike Srpske i ministar pravde Federacije BiH dodijelit će Bikon status općinama na temelju preporuka dostavljenih od Savjetodavnog povjerenstva. Nakon dodjele nagrade i Bikon statusa, od Bikon općina se očekuje da svoje dobre prakse razmijene sa drugim općinama u razdoblju od jedne godine i više.

Prednosti sudjelovanja u Bikon plus projektu

Svaka općina koja se prijavi za dobijanje Bikon statusa stječe određene koristi, bez obzira na to da li je bila uspješna u ostvarivanju istog ili nije. Za potencijalne Bikon općine ovaj projekt pruža mogućnost dobivanja priznanja za svoj rad, inovativnost i najbolju praksu u pružanju usluga svojim građanima.

Pored ugleda, koji se stječe dodjeljivanjem Bikon statusa, Bikon općine mogu ostvariti i još neke koristi. Općine stječu i značajan uvid u trenutno stanje rada putem procjene procesa pružanja usluga, bez obzira na to da li im je dodijeljen Bikon status ili ne. Konstruktivne povratne informacije i preporuke koje općine dobiju od Savjetodavnog povjerenstva pridonose promicanju pružanja usluga. Ove povratne informacije su od osobitog značaja jer na temelju njih općina može razraditi planove za budući napredak.

Uspješne općine sudjelovanjem u ovom projektu imaju priliku surađivati i razmjenjivati ideje s drugim općinama u BiH, i time pridonose poboljšanju rada općinskih tijela. Pored javnog priznanja, koje ide uz Bikon status, općine dobivaju i financijska sredstva u svrhu promoviranja svoje dobre prakse. Sve ovo podiže profil i status općine, kao i moral njenih uposlenika na višu razinu, a samim tim pridonosi kvalitetnijem pružanju usluga građanima.

Poglavlje 2

Struktura Bikon plus

Struktura upravljanja Bikon plus sastoji se od sljedećih tijela:

- Ministarstvo pravde Federacije BiH
- Ministarstvo uprave i lokalne samouprave Republike Srpske
- Brčko Distrikt BiH
- Savez opština i gradova Republike Srpske
- Savez općina i gradova Federacije BiH
- Tajništvo
- Savjetodavno povjerenstvo.

Odgovornosti i dužnosti upravljačkih tijela

1. Ministarstva
 - financiranje Bikon plus projekta, osim ceremonija dodjele statusa
 - pripremanje šire liste potencijalnih tema za novi krug
 - dodjeljivanje nagrada
 - upravljanje svim promjenama unutar Bikon plus projekta
 - predstavnici ministarstava su također i članovi Tajništva.
2. Brčko Distrikt BiH
 - financiranje svečane ceremonije dodjele Bikon statusa
 - predstavnik Brčko Distrikta BiH je također i član Tajništva.

3. Savezi općina i gradova

Dva saveza su odgovorna za svakodnevne administrativne poslove Bikon plus i mogu zatražiti pomoć od drugih organizacija u izvršavanju ovih poslova, uključujući i Misiju OESC-a u Bosni i Hercegovini.

4. Tajništvo

Tajništvo savjetuje, podnosi izvješća i odgovorno je ministarstvima. Uloga Tajništva je da nadgleda svakodnevno upravljanje Bikon plus projektom, da sve aktivnosti koordinira zajedno sa savezima, te savjetuje ministarstva. Tajništvo može ponekad imati i ulogu izvršnog organa ministarstva tako što daje naputke kako savezima, tako i Savjetodavnom povjerenstvu. Tajništvo je, dakle, veza između političke uloge, koju imaju ministarstva, i provedbene uloge, koju imaju savezi i Savjetodavno povjerenstvo.

Članove Tajništva čine sljedeći predstavnici:

- predstavnik Ministarstva za upravu i lokalnu samoupravu Republike Srpske
- predstavnik Ministarstva pravde Federacije BiH
- predstavnik Vlade Brčko Distrikta BiH
- predstavnik Saveza opština i gradova Republike Srpske
- predstavnik Saveza općina i gradova Federacije BiH
- predsjedatelj Savjetodavnog povjerenstva
- predstavnik Misije OESC-a u BiH.

Savjetodavno povjerenstvo

Savjetodavno povjerenstvo je neovisno tijelo koje procjenjuje i bira u užu izbor potencijalne Bikon općine i savjetuje nadležna ministarstva i Tajništvo o ispunjavanju ciljeva Bikon plus projekta. Potreba za što transparentnijim procesom procjene, koji se zasniva na nepristrasnosti i stručnosti, zahtijevala je formiranje neovisnog Savjetodavnog povjerenstva. Savjetodavno povjerenstvo je odgovorno za sva gledišta u svezi s procjenom kandidata za Bikon status. Članovi Savjetodavnog povjerenstva su izravno odgovorni predsjedatelju Savjetodavnog povjerenstva, a potporu im pružaju entitetski savezi općina i gradova i Tajništvo. Savjetodavno povjerenstvo definira kriterije za izbor Bikon općina, te daje preporuke ministarstvima o potencijalnim Bikon općinama. Savjetodavno povjerenstvo se sastoji od sljedećih članova:

Predsjedatelj – predsjedava sjednicama povjerenstva i zadužen je za jednu od tema. Bira se putem javnog natječaja, a bira ga povjerenstvo koje čine članovi Tajništva. Mandat predsjedatelja je do tri godine. Predsjedatelj je i član Tajništva.

Stalni članovi – Savjetodavno povjerenstvo čine tri stalna člana. Jedan stalni član bit će zadužen za jednu od tema i bit će odgovoran za nadzor i razvitak teme, proces procjene i izbora Bikon općine za odgovarajuću temu. Stalni članovi se biraju putem javnog natječaja, dok odluku o budućim članovima odobrava Tajništvo, a imenuju ih ministarstva.

Stručni članovi – Savjetodavno povjerenstvo čine i četiri stručna člana koje imenuje predsjedatelj Savjetodavnog povjerenstva na jednogodišnji mandat. Svakom stručnom članu se dodjeljuje jedna tema.

Svrha Savjetodavnog povjerenstva

Temeljna svrha Savjetodavnog povjerenstva je: razraditi kriterije za Bikon teme; procijeniti pristigle prijave; vršiti verifikacijske posjete; organizirati prezentacije općina; osiguravati da sve općine koje su konkurirale dobiju detaljne povratne informacije; predložiti općine kojima će ministarstva i formalno dodijeliti Bikon status.

Uloga Savjetodavnog povjerenstva

Savjetodavno povjerenstvo je u potpunosti neovisno tijelo na čije odluke nitko ne može utjecati. Članovi Savjetodavnog povjerenstva su izravno odgovorni predsjedatelju Savjetodavnog povjerenstva, a preko predsjedatelja i Tajništvu. Savjetodavno povjerenstvo je odgovorno za učinkovitu provedbu projekta, sukladno načelima pružanja usluga i kodeksu ponašanja.

Misija OESC-a u Bosni i Hercegovini

Misija OESC-a u Bosni i Hercegovini pružit će potporu tijekom procesa provedbe Bikon plus projekta, ako i kada to zatraže BiH vlasti pod uvjetom da je zahtjev sukladan mandatu i dostupnim sredstvima. Misija OESC-a u BiH uglavnom je bila odgovorna za provedbu Bikon plus u prve tri godine i može pružiti pomoć kad god to Tajništvo smatra potrebnim.

Kako postati Bikon općina?

Kako se prijaviti

Da bi se prijavile, općine moraju dostaviti obrazac za prijavu, koji potpisuje načelnik općine.

Općina se može prijaviti za više tema istovremeno, s tim da za svaku temu mora dostaviti poseban obrazac.

Krajnji rok za prijavu je 25. augusta 2013. godine.

Obrazac za prijavu

Obrazac za prijavu (vidjeti Aneks I) je od ključne važnosti, jer je to zapravo i prva eliminacijska faza u cjelokupnom procesu procjene.

Obrazac za prijavu sastoji se od dva dijela:

- Opće informacije o općini
- Kratak opis najbolje prakse koju je općina postigla.

Prvi dio: Opće informacije o općini

U prvom dijelu obrasca potrebno je navesti opće informacije o općini, uključujući i proračun za prethodnu godinu, broj vijećnika u općinskom vijeću, broj uposlenih u općini i sl.

Drugi dio: Kratak opis najbolje prakse koju je općina postigla

U drugom dijelu obrasca za prijavu, općina mora ukratko pojasniti svoju najbolju praksu koju je postigla, a na temelju koje može dobiti Bikon status, kroz odgovore na sljedeća pitanja:

1. Opišite svoje najbolje prakse i po čemu se one razlikuju od ostalih?
2. Zašto vjerujete da je vaša praksa najbolja i da zaslužuje nagradu?
3. Koja su iskustva stečena razvitkom vaše najbolje prakse i kako se to odrazilo na kvalitetu života vaših građana?
4. U kojoj mjeri i na koji način se vaša iskustva mogu primijeniti u drugim jedinicama lokalne samouprave?

Potporna procesu prijavljivanja

Radionice o procesu prijavljivanja

Nakon svečane ceremonije otvaranja novog kruga, entitetski savezi općina i gradova će organizirati najmanje četiri radionice s ciljem pružanja potpore općinama tokom procesa prijavljivanja.

Proces procjene i izbora

Proces procjene i izbora, koji traje nekoliko mjeseci, sastoji se iz četiri faze:

1. Sastavljanje uže liste potencijalnih kandidata na temelju dostavljenih aplikacija
2. Verifikacijske posjete
3. Prezentacije
4. Konačni izbor i dodjela nagrada.

Proces procjene i izbora Bikon općina je vrlo rigorozan i transparentan. Bikon status bit će dodijeljen samo onim općinama koje mogu prikazati svoju dobru i inovativnu praksu u cijelosti, u određenoj temi i koje su spremne svoju dobru praksu podijeliti s drugima.

Općinama će se dostavljati povratne informacije u svakoj od faza tijekom procesa procjene i izbora.

Faza 1: Sastavljanje uže liste potencijalnih kandidata na temelju prijave

- Savjetodavno povjerenstvo će, zajedno sa relevantnim stručnim članovima, pregledati sve pristigle prijave u roku od 20 dana nakon isteka roka za prijavu. Nakon toga, Savjetodavno povjerenstvo će usuglasiti stav u svezi izbora općina koje su ušle u uži izbor i koje ulaze u daljnji proces procjene.
- U slučaju potrebe, članovi Savjetodavnog povjerenstva će pribaviti dodatne infor-

macije od Bikon koordinatora putem telefona i/ili elektronske pošte.

- Sve općine koje su se prijavile bit će kontaktirane i izvješćene o tome da li su ušle u uži izbor.
- Onim općinama čije prijave nisu ispunile kriterije predviđene za ovu fazu, Savjetodavno povjerenstvo će dostaviti detaljno izvješće o njihovoj prijavi.
- Od općina koje su prošle u uži izbor zahtijevaće se dostavljanje dodatnih dokaza koji će podržati njihovu prijavu za Bikon status.

Faza 2: Verifikacijske posjete

- Stručni članovi, zajedno sa stalnim članovima Savjetodavnog povjerenstva, vršit će verifikacijske posjete u svrhu detaljnije procjene općina koje su ušle u uži izbor, procjene njihovih mogućnosti i planova za razmjenu najboljih praksi.
- Općine koje su ušle u uži izbor biće na vrijeme izvješćene o eventualnim nejasnoćama i/ili nedostacima koje su uočili članovi Savjetodavnog povjerenstva, a koje žele detaljnije provjeriti tijekom verifikacijske posjete.
- Tijekom posjeta (koje traju maksimalno tri sata) općine će prezentirati ključne elemente svoje dobre prakse, kroz šest ključnih oblasti:
 - liderstvo/vizija/strategija
 - konzultacije i partnerstvo
 - aktivnosti
 - rezultati
 - zadovoljstvo korisnika i zajednica
 - inovativnost.
- Savjetodavno povjerenstvo tražit će od općina dokaz o postojanju njihove dobre prakse putem različitih izvora, uključujući dokumentaciju i svjedočenja pojedinaca.
- Ovo je prilika da članovi Savjetodavnog povjerenstva:
 - Uoče ključne elemente dobre prakse i čimbenike na kojima se temelji uspjeh.
 - Saznaju kakva je posvećenost općine u smislu razmjene svoje dobre prakse s drugima.
 - Upoznaju općinske uposlene koji su zaslužni za uspjeh, izabrane dužnosnike, korisnike usluga i druge partnere, i zajedno s njima iskreno i otvoreno razmotre sva pitanja.

Faza 3: Prezentacije

- Nakon izvršenih verifikacijskih posjeta, Savjetodavno povjerenstvo odabrat će općine koje će biti obvezne održati 15-minutnu prezentaciju na skupu svih općina koje su prošle u ovaj krug izbora, nakon čega će uslijediti diskusija na temelju pitanja i odgovora u trajanju od 15 minuta.

- Tijekom ovih prezentacija općine su dužne naglasiti svoja dostignuća u određenoj temi, objasniti kako i na koje načine će razmijeniti svoju najbolju praksu i odgovoriti na pitanja koja će im postaviti članovi Savjetodavnog povjerenstva.

- Ove prezentacije pružaju mogućnost općinama da prenesu svoje ključne poruke.

- Svaka od pozvanih općina delegiraće svoja dva predstavnika, jednog visokorangiranog, i jednog koji je najviše zaslužan za postignute rezultate u određenoj temi. Općine također mogu poslati i druge općinske predstavnike koji su dali svoj doprinos i koji su rad same općine, u određenim segmentima, podigli na veću razinu. Ako općina to želi, i građani mogu sudjelovati u ovim prezentacijama.

- Završne prezentacije su otvorene za predstavnike jedinica lokalne samouprave koje su sudjelovale u osmom krugu Bikon plus projekta.

Faza 4: Konačni izbor i dodjela nagrada

- Proces procjene i izbora je vrlo rigorozan, neovisan i nepristrasan. Bikon status bit će dodijeljen samo onim općinama koje su postigle izvanredne rezultate u određenoj temi i koje su spremne podijeliti svoje dobre prakse s drugima.

- Nakon verifikacijskih posjeta i prezentacija, Savjetodavno povjerenstvo će ministarstvima dostaviti prijedlog općina kojima bi se trebao dodijeliti Bikon status.

- Odluka ministarstava o dodjeli Bikon statusa biće zvanično objavljena na svečanoj ceremoniji koju financira Brčko Distrikt BiH. Sve općine iz BiH biće pozvane da nazoče ceremoniji.

Povratne informacije

Svim općinama biće dostavljene povratne informacije u svezi sa njihovim obrascima za prijavu. Ove informacije biće prosljeđene dva puta, prvo nakon izbora općina u užu listu kandidata, te nakon zvaničnog proglašenja Bikon općina. Ove povratne informacije o cjelokupnom radu općine će biti od koristi za općine i mogu ih podstaći da promiču svoj rad u budućnosti.

Poglavlje 3

Proces razmjene najbolje prakse

Kako bi se kvalificirale za Bikon status, od općina se zahtijeva da iskažu volju i spremnost da razmijene svoju dobru praksu s drugima. Razmjena dobre prakse zapravo je koncept koji definira Bikon plus projekt. Pozitivan utjecaj koji razmjena znanja i dobre prakse imaju na proces pružanja usluga je od velikog značaja i vrijedno je gledište Bikon plus projekta. Bikon koordinatori općina dobitnica Bikon statusa imaju obvezu nazočiti radionici o načinu promoviranja i afirmacije svojih dobrih praksi. Članovi Tajništva također imaju obvezu izvršavanja terenskih posjeta u svrhu monitoringa procesa razmjene najboljih praksi.

Kako bi dodatno pomogli ovaj proces, općinama će biti dodijeljen grant iz kojeg će se financirati različite aktivnosti razmjena dobrih praksi, a u svrhu promicanja procesa pružanja usluga građanima.

Razmjena dobrih praksi Bikon općina odvija se na različite načine, prije svega kroz:

- Tehničke konzultacije – sastanke na kojima dvije ili više općina dijele ideje i razgovaraju o načinima provedbe sličnih inicijativa unutar općina koje žele naučiti nešto novo. Konzultacije su posebno korisne kada dvije ili više općina planiraju uspostaviti dugoročno partnerstvo.
- Mentorstvo – situaciju kada općine koje imaju dobra iskustva imaju ulogu „organizatora“ mentorstva za druge općine koje žele nadmašiti postignute standarde. Općina koja je mentor pruža savjet, potporu i podsticaj općinama koje žele više naučiti o konkretnoj oblasti. Mentor je kao predavač ili savjetnik koji koristi smjernice i primjere. Mentorstvo ne zahtijeva rigidan ili strukturiran pristup – neformalni stil koji uključuje nekoliko telefonskih razgovora također može biti učinkovit.

Instrumenti i mehanizmi za razmjenu praksi u procesu rješavanja problema i postizanja rezultata su:

- Studija izučavanja slučaja – dokument u kojem su sadržani rezultati pojedine općine i njenih rezultata. Studija izučavanja slučaja ističe vrline općine i oblast u kojoj su postignuti dobri rezultati. Ovi dokumenti se obično dijele svim zainteresiranim stranama koje žele stjecati nova znanja.
- Set relevantnih dokumenata / informativni paketi – materijali koji sadrže, tehnički rečeno, korak po korak uvid u općinske prakse. Set relevantnih dokumenata / informativne pakete mogu koristiti općine koje žele poboljšati svoje djelovanje u sličnim oblastima.

- Publikacije/članci – informacije o praksama i novinama koje se putem publikacija (leci, bilteni itd.) ili članaka koji ističu općinska postignuća mogu na učinkovit način predstaviti javnosti.
- Forumi za diskusiju – forumi za diskusiju na internetskim stranicama omogućuju brzu razmjenu ideja i informacija.
- Internetske stranice – instrument koji se koristi za širenje informacija o postojećim praksama, zahtjevima o novim rješenjima, aktivnostima u svezi sa suradnjom itd.
- CD-ovi – funkcionalan metod koji se koristi za sumiranje i prezentiranje informacija, u formi, npr. dokumenta, izvješća i fotografija. CD-ovi se mogu dostaviti svim zainteresiranim općinama, na njihov zahtjev.
- Dani otvorenih vrata – veliki skupovi koji pružaju intenzivnu razmjenu znanja i iskustava, a koji će općinu-domaćina staviti u središte zanimanja i dati sudionicima ideje koje oni u svojim općinama mogu primijeniti u praksi. Prezentacije od strane općine-domaćina pružit će detaljan uvid u njihova iskustva. Na ovim skupovima mogu se uspostaviti veoma korisni međuopćinski odnosi, kako bi općine u budućnosti veoma prisno surađivale. Na ovim skupovima može sudjelovati veliki broj općina.

Proces razmjene, kao takav, otvoren je za inovacije, a općine se ohrabruju da se uključe i slijede nove načine razmjene iskustava i dobrih praksi. Općine bi trebale iskoristiti priliku i mogućnost da usvoje nova znanja od Bikon općina, s obzirom na to da je rezultat sudjelovanja na ovakvim događajima motiviranje mnogih općina za daljnji napredak u svom radu.

Poglavlje 4

Teme i kriteriji:

Tema 1

Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalnih samouprava u izvanrednim situacijama (elementarne nepogode)

Uvod

Civilna zaštita je planski organiziran dio sustava zaštite od prirodnih ili drugih nesreća koja obuhvaća organiziranje, pripremanje i sudjelovanje građana, preduzeća i drugih pravnih osoba i profesionalnih službi, organizacija i udruga na zaštiti i spašavanju ljudi i materijalnih dobara i okoliša od prirodnih ili drugih nesreća većih razmjera i ratnih dejstava. Civilna zaštita i druge djelatnosti zaštite od prirodnih ili drugih nesreća su humanitarne i nevojne prirode.

Ranjivost prema prirodnim ili drugim nesrećama, povećanje industrijalizacije i sve kompleksnija infrastruktura karakteriziraju Bosnu i Hercegovinu i njoj susjedne zemlje. S obzirom na to da posljedice katastrofa ne pogađaju samo usko područje nego se reflektiraju na širu regiju, nameće se potreba čvršće i intenzivnije suradnje između lokalnih zajednica i drugih subjekata koji se bave ovom problematikom, ali i međunarodne suradnje zemalja u regiji.

U tom smislu definirana su tri osnovna pravca djelovanja: prevencija, djelovanje u slučaju katastrofa i sanacija posljedica.

Prirodne ili druge nesreće koje nanose štetu materijalnim dobrima i ugrožavaju ljudske živote, a koje su do sada registrirane na teritoriji Bosne i Hercegovine, odnose se na potrese, olujne nepogode praćene gradom, vjetrovima razornog intenziteta i električnim pražnjenjem, snježne padavine i snježne oluje, kiše jakog intenziteta i kratkog trajanja koje uzrokuju bujične poplave, poplave, odrone tla i klizišta, suše, rane i kasne mrazeve, te industrijske i šumske požare.

Posljedice navedenih prirodnih ili drugih nesreća negativno utječu na ukupan društveni i gospodarski razvitak jer je spremnost za adekvatan odgovor na prirodne ili druge nesreće još nezadovoljavajuća.

Sustav zaštite i spašavanja u BiH je organiziran na razini lokalne zajednice, na razini entiteta, Brčko Distrikta BiH i Bosne i Hercegovine. Nadležnost u oblasti civilne zaštite sukladno Ustavu BiH i ustavima entiteta je isključivo na entitetima, i entiteti i Brčko Distrikt BiH su ti koji imaju operativne snage za odgovor na katastrofu i oni su odgovorni za organiziranje tih snaga, kao i za provedbu preventivnih, operativnih i poslijeoperativnih mjera zaštite i spašavanja ljudi, materijalnih dobara i okoliša od prirodnih i drugih nesreća. Lokalne zajednice i entiteti imaju zakonsku obvezu planirati i izdvajati financijska sredstva u proračunima, za potrebe opremanja, obuke i angažovanja postrojbi za zaštitu i spašavanje. Nadležnost BiH je koordinirajuća.

Ključna uloga odgovora na prirodnu ili drugu nesreću je lokalna zajednica, i na razini

lokalne zajednice se donosi većina odluka i odgovora na prirodnu ili drugu nesreću. Samo onda kada lokalna zajednica nije u mogućnosti da na prirodnu ili drugu nesreću odgovori osobnim kapacitetima, traži se angažiranje subjekata izvan lokalne zajednice.

Kriteriji

Lokalne zajednice koje se prijavljuju za stjecanje Bikon statusa za temu „Civilna zaštita – funkcioniranje jedinica lokalnih samouprava u izvanrednim situacijama (elementarne nepogode)“, moraju objasniti i pokazati način na koji su ostvarile sljedeće kriterije:

- Lokalna zajednica je izradila i usvojila: Procjenu ugroženosti, Odluku o organizaciji i funkcioniranju civilne zaštite, Plan civilne zaštite, osnovala stožer i oformila jedinice (s utvrđenim mehanizmima za praćenje i procjenu učinkovitosti planskih dokumenata, odnosno njihove upotrebljivosti u praksi...).
- Lokalna administracija je razvila mehanizam civilne zaštite u suradnji s privrednim društvima, društvenim i drugim organizacijama, udrugama i pojedincima s ciljem njihovog uključivanja u proces organizacije sustava civilne zaštite i donošenja odluka kojim se regulira područje civilne zaštite.
 - Lokalna administracija je razvila mehanizam suradnje u području civilne zaštite sa susjednim i drugim lokalnim zajednicama i drugim subjektima od značaja za civilnu zaštitu.
 - Lokalna administracija redovito informira građane o svim aktivnostima na pripremi i realiziranju projekata iz oblasti civilne zaštite, tj. projekata koji imaju za cilj promicanje stupnja zaštite i spašavanja ljudi i materijalnih dobara od prirodnih ili drugih nesreća.
 - Povećano zadovoljstvo i svijest građana i drugih subjekata lokalne zajednice naporima lokalne administracije da na organiziran način pridonese povećanju stupnja sigurnosti u slučaju prirodnih ili drugih nesreća.
 - Lokalna zajednica aktivno sudjeluje u financiranju sustava civilne zaštite.
 - Edukacija u oblasti civilne zaštite.
 - Uspostavljen sustav za praćenje ostvarenih rezultata.

Tema 2

Stvaranje povoljnog poslovnog ambijenta u jedinicama lokalne samouprave s ciljem privlačenja investicija

Uvod

Proces razvitka gospodarske djelatnosti svake jedinice lokalne samouprave, kao i cjelokupnog društva, u svezi je s investicijskim aktivnostima. Najjednostavnija definicija samog pojma investicija je da predstavlja ulaganje kapitala u neki unosan posao s ciljem ostvarenja određenog profita. Investicije predstavljaju značajan ekonomski doprinos na društvo u cjelini, jer provedba osnovnih ciljeva razvitka lokalne samouprave nije moguća bez investiranja.

Međutim, neophodan uvjet za poduzimanje određenih investicija je povoljan poslovni ambijent, kao svojevrsna garancija investitorima. Lokalna samouprava treba svojim aktivnostima osigurati najviši standard usluga, što investitori – ulagači i očekuju. Samo na taj način, gradovi i općine će biti prepoznati od strane investitora kao atraktivne destinacije za nova ulaganja. Nova ulaganja pretpostavka su za nova zapošljavanja, a nova radna mjesta osnovni i najvažniji izvor za povećanje životnog standarda građana.

Ovaj program je osmišljen kao putokaz ka aktivnostima koje će omogućiti lokalnoj samoupravi organiziranost i učinkovitost u pružanju informacija, podataka i korištenju istih za kreiranje povoljnog poslovnog ambijenta, odnosno određivanje konkurentskih prednosti pojedinih lokalnih samouprava. Također, ovaj program ima za cilj poboljšati suradnju svih aktera koji su uključeni u proces privlačenja i realizacije investicija, kao i promicati standarde koji stvaraju povoljnu poslovnu klimu. Dakle, kvalitetnija interna organizacija gradskih/općinskih administracija, kao i eksterna prepoznatljivost od strane investitora i drugih zainteresiranih aktera, glavne su prednosti lokalnih samouprava.

Općine koje se prijavljuju za Bikon status na navedenu temu trebale bi prezentirati čvrste dokaze o načinu na koje su zadovoljile određene kriterije:

- strateški plan lokalnog razvitka
- Stalno gospodarsko vijeće / Ured za lokalni razvitak
- sustav usluga za dobivanje građevinskih dozvola
- postojanje analitičke osnove za potporu lokalnoj poslovnoj zajednici i privlačenje investicija
- promocija ulaganja i kvalitete poslovnog ambijenta
- praćenje dinamike lokalnog tržišta rada i aktivan odnos prema utvrđenom stanju i potrebama
- lokalna zajednica razvija partnerstva
- adekvatna infrastruktura i pouzdane komunalne usluge
- javnost rada politika lokalnih poreza, naknada i pristojbi

- razvijene informacione tehnologije.

Strategija lokalnog razvitka investitorima signalizira da je okruženje lokalne samouprave relativno stabilno, pa se mogu planirati eventualne buduće aktivnosti. Naravno, strategija bi isključivo trebala biti temeljena na objektivnim procjenama stanja, resursa, lokalne ekonomske strukture, te procjenama realnih mogućnosti za budući razvitak. Dobro napisan i prezentiran strateški plan mnogo govori o kvaliteti poslovnog okruženja, odnosno o „investicionoj klimi” u konkretnoj lokalnoj samoupravi. Uz prethodno navedeno, značajno je napomenuti da općina može imati izrađen razvojni dokument iz ove oblasti koji je sadržan i u nekom drugom strateškom dokumentu.

Također, veoma bitan kriterij je i postojanje kapaciteta za lokalni ekonomski razvitak koji bi trebali da omoguće dobro organiziranom gradu/općini učinkovit način uspostave kvalitetne komunikacije s relevantnim institucijama, postojećim gospodarstvenicima i zainteresiranim investitorima.

U smislu stvaranja povoljnog okruženja za investiranje, bitno je napomenuti važnost javno-privatnog partnerstva, jer je u posljednjih dvadesetak godina zabilježen snažan prodor javno-privatnog partnerstva (JPP) u mnogim gospodarstvenim sektorima, koje je u mnogim zemljama prepoznato kao snažan generator ekonomskih aktivnosti, pa samim tim i u jedinicama lokalne samouprave. Interes javnog sektora u stvaranju partnerstva proizlazi iz principa give-take-give koji teži da ostvari ciljeve koje nije u stanju da realizira kroz neovisnu akciju. S druge strane, interes privatnog sektora proizlazi iz obrnutog principa take-give-take, i nastoji ostvariti ciljeve koji su sadržani u prirodi privatnog vlasništva u gospodarstvu. Iz prethodnog se može zaključiti da je intencija partnerstva – sinergija, odnosno zajednička inicijativa koja daje pozitivan doprinos zadovoljavanju potreba različitih strana na lokalnoj, regionalnoj ili nacionalnoj razini. U ovom partnerstvu javni i privatni sektor ulaze s vlastitim resursima, pri čemu se kombiniraju interesi, resursi, znanje i rizici.

Pored svega navedenog, bitno je napomenuti i značaj promidžbe investicija i kvalitete poslovnog ambijenta, jer intenzivna konkurencija za zadržavanje postojećih i privlačenje novih investitora na regionalnoj i lokalnoj razini stvara potrebu za razvitkom tih instrumenata. Osnovni promotivni instrumenti obuhvaćaju opće i sektorske brošure, info listove o investicionim lokacijama i druge publikacije, zatim Internet prezentaciju grada/općine u dijelu o gospodarstvu, kao i nastupe i prezentacije na općim i investicionim sajmovima, odnosno konferencijama i drugim poslovnim skupovima. Preporučuje se i upotreba inovativnih oblika promocije, u koje spadaju targetiranje (izravno kontaktiranje) izabranih potencijalnih investitora, apliciranje za različite nagrade, imenovanje postojećih investitora za svojevrzne veleposlanike lokalne samouprave itd.

I na kraju, podrazumijeva se postojanje adekvatne infrastrukture i javnost rada politika lokalnih poreza, naknada i pristojbi. Stupanj razvijenosti lokalne infrastrukture, kao i kvalitete

usluga gradske/općinske uprave i javnih komunalnih preduzeća, jedan je od ključnih elemenata konkurentnosti prilikom privlačenja novih i proširenja postojećih investicija. Ovdje se misli na postojanje gradskih/općinskih srednjeročnih i dugoročnih planova infrastrukturnog razvitka – Plan kapitalnih investicija, te provedba godišnjih planova infrastrukturnog razvitka.

Javnost rada politike lokalnih poreza, naknada i pristojbi jedno je od temeljnih načela porezne politike. Provedba ovog principa u praksi na lokalnoj razini vrši se putem objavljivanja na Internetu odluka općinskog vijeća, kojima su regulirani najvažniji fiskalni instrumenti: naknade za korištenje i uređenje građevinskog zemljišta, kao i komunalne pristojbe. Pored svoje osnovne funkcije osiguravanja proračunskih prihoda, naknade i pristojbe istovremeno mogu služiti i kao instrumenti privlačenja novih, odnosno zadržavanja postojećih investitora kroz olakšice, poput umanjenja naknada ili razdoblja oslobođanja od plaćanja naknada i pristojbi, što je inače jedan od najatraktivnijih poticaja investiranju u mnogim zemljama.

U kontekstu već spomenutog javno-privatnog partnerstva, veoma važno je napomenuti sljedeće: prilikom formuliranja i usvajanja godišnjih planova infrastrukturnog razvitka, trebaju se uzeti u obzir stavovi i mišljenje privatnog sektora, kao i konzultacije s predstavnicima privatnog sektora prilikom definiranja i donošenja odluka o vrstama i visini lokalnih pristojbi i naknada.

Tema 3

Suradnja općinskih vijeća s građanima u procesu donošenja odluka

Uvod

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo svih građana koji žive na teritoriji jedinice lokalne samouprave. Građane u ovom tijelu predstavljaju vijećnici koje također biraju građani na neposrednim izborima i od kojih se, s pravom, očekuje da opravdaju ukazano povjerenje, da služe njihovim potrebama i zastupaju njihove interese.

S obzirom na to da je nadležnost vijeća normativna, političko-regulatorna, razumljivo je da su očekivanja građana za pozitivne promjene uvijek velika i da oni pažljivo prate rad vijećnika, diskusije, učinkovitost i kvalitetu donesenih odluka. Za vijećnike poseban je izazov opravdati njihovo povjerenje, osobito ako se ima u vidu da su njihovi zahtjevi različiti i potrebno je mnogo vještine i znanja da se iznađu rješenja u javnom interesu sa kojima će svi biti manje-više zadovoljni.

Otud je razumljiv interes i potreba građana i civilnog društva za sudjelovanje u kreiranju politika jedinica lokalne samouprave i procesu donošenja odluka koje mogu poboljšati kvalitetu njegovog života i života svakog pojedinca u lokalnoj zajednici.

U demokratskom društvu uloga građana u političkom životu se ne završava izborima, odnosno glasovanjem, ona praktično tek tada počinje. Stupanj demokracije svakog društva zapravo se mjeri po obimu uspostavljenih (i korištenih) modela i oblika suradnje s građanima u smislu njihovog sudjelovanja i uključenosti u proces donošenja odluka. To sudjelovanje, odnosno uključenost može biti pojedinačno, izravno ili putem uključivanja interesnih skupina, udruga i organizacija civilnog društva.

Zbog toga je za lokalne vlasti u BiH veliki izazov i zadatak stimulirati građane da od pasivnih promatrača postanu aktivni sudionici u razvijanju jedinica lokalne samouprave i poboljšanju kvalitete života građana koji tu žive. Ta suradnja s građanima od posebne je važnosti za vijeća kao kreatore lokalnih politika. Evo samo nekih od koristi aktivne i učinkovite suradnje s građanima: promiče se kvalitet politika, jača povjerenje i razumijevanje, jača kredibilitet predstavničkog tijela i vijećnika, podržava aktivno građanstvo i inkluzija u društvu, razvijaju kadrovske vještine, jača svijest građana o njihovoj ulozi u zajednici, učinkovitije prate i mjere učinci promjena, odnosno provedbe oblika suradnje i drugo. Aktivnija uloga građana značajno može pridonijeti integraciji društva i poštivanju ljudskih prava.

Neki od tradicionalnih i dobro poznatih oblika neposrednog sudjelovanja građana u ostvarivanju lokalne samouprave, a koji su definirani pozitivnim zakonskim propisima jesu: referendum, zbor građana, građanska inicijativa, mjesna zajednica. U praksi, najrasprostranjeniji oblik suradnje vijeća sa građanima su mjesna zajednica i građanska inicijativa.

Ostali oblici neposrednog sudjelovanja građana u ostvarivanju lokalne samouprave, kao što su paneli građana, sheme prijedloga i sati građana u vijećima, tek u novije vrijeme uvode se u prakse jedinica lokalne samouprave.

Zahvaljujući prevashodno projektima međunarodnih organizacija, mnoga vijeća razvijaju moderne prakse uvođenjem novih oblika suradnje s građanima, koje omogućavaju ukl-

jučenost i pojedinaca, ali i raznih interesnih skupina (mladih, žena...), udruga, nevladinih organizacija, tzv. „osjetljivih skupina“ i dr.

Tako se u praksi učestalo koriste novi oblici sudjelovanja građana: građanski forum, partnerske skupine za strateško planiranje, ispitivanje javnog mnijenja, interaktivni web portali, e-paneli, otvorene telefonske linije, uključivanje predstavnika civilnog društva u radna tijela vijeća, participativno planiranje proračuna, javni poziv za projektne prijedloge, vijećnički sat, interesne skupine, otvoreni dani, tematske sjednice vijeća, peticije, ocjene rada vijećnika i drugi.

Jedinice lokalne samouprave su statutom detaljno i uglavnom unificirano regulirale oblike sudjelovanja građana: referendum, građansku inicijativu i mjesne zajednice, što je nedovoljno za kvalitetnu integraciju građana u proces odlučivanja. Istraživanja pokazuju da su rijetke prakse da jedinica lokalne samouprave posebnim aktima i procedurama uređuje druge uspostavljene oblike sudjelovanja (najčešće su to javne rasprave), što bi značajno pridonijelo njihovoj održivosti.

Ključni preduvjeti za istinsku i učinkovitu suradnju vijeća s građanima, njihovim aktivnijim uključivanjem u proces donošenja odluka su:

- jako liderstvo i predanost javnom interesu i odgovornosti prema građanima
- otvorenost i javnost rada
- uspostavljeni pristupačni i prihvatljivi oblici suradnje/sudjelovanja građana u odlučivanju
- osposobljeni vijećnici i administrativno osoblje
- zainteresirani i osposobljeni građani
- proaktivne organizacije civilnog društva.

Otvorenost i javnost rada predstavničkog tijela vlasti podrazumijeva otvorenost za sve i dostupnost informacija svima, te razvijeni mehanizmi komunikacije koji omogućavaju brzu dostupnost preciznih i pravodobnih informacija svim građanima i civilnom društvu. Informacije koje interesiraju građane prevashodno se odnose na aktualne konzultativne procese, politike u pripremi ili njihove provedbe, odluke u pripremi i u svim fazama donošenja, učinke provedbenih oblika suradnje/sudjelovanja i druge informacije.

Prilikom odabira oblika suradnje značajan je analitički pristup i opredjeljenje da se uspostave oni oblici koji su najpogodniji za korištenje i društveno prihvatljivi (zadovoljavaju potrebe i interese građana). To je ujedno pokazatelj istinskog opredjeljenja vijeća da promicanjem suradnje s građanima pridonese uključivanju svih interesnih skupina u društvene tokove u zajednici, a samim tim i poštivanju ljudskih prava i daljnjoj demokratizaciji društva.

Osposobljenost vijećnika, administrativnog osoblja, građana i civilnog društva važni su za razumijevanje njihove uloge i odgovornosti i uspješnost provedbe uspostavljenih oblika suradnje.

Interesantne su i korisne prakse približavanja uprave građanima u vidu predavanja i sudjelovanja u praksama (npr. „Akademija za građane“ i dr.).

Razine suradnje mogu biti razne, a neke od njih su informiranje, konzultacije, participacija do partnerstva, a oblici suradnje mogu biti tradicionalni, noviji ili inovativni.

Za održivost praksi neophodno je pažljivo planiranje, procjena, odabir oblika suradnje, uspostavljanje procedura i jasnih pravila sudjelovanja, identificiranje interesnih skupina za ukl-

jučivanje, primjenu, procjenu učinaka i, naravno, razmjena praksi i iskustava s drugim zainteresiranim jedinicama lokalne samouprave.

Tema 4

Zaštita okoliša u funkciji održivog razvitka općine/grada

Uvod

Okoliš je složen prirodni i društveni pojam kojeg oblikuju i sadržajno ispunjavaju različiti prirodni i društveni procesi, a čine ga: prirodno okruženje, tlo, zrak, voda, biosfera, te urbanizirani (umjetni) okoliš koji je nastao aktivnošću čovjeka. Vrlo važna uloga u potpori, pokretanju promjena, kao i zaštiti okoliša pripada lokalnoj zajednici. Kako bi se zadovoljile potrebe građana i promicala kvaliteta života u lokalnoj zajednici, a istovremeno sačuvao čist okoliš potrebno je razumjeti vezu između okoliša i razvitka, te donositi razvojne odluke koje će težiti ekološki čistom, gospodarski isplativom, etički prihvatljivom, socijalno pravednom i dugoročno održivom konceptu razvitka.

Ekonomski rast, socijalna povezanost i zaštita okoliša mogu se povezati kroz koncept održivog razvitka. Održivo iskorištavanje prirodnih resursa, sprečavanje onečišćenja i zaštita okoliša osiguravaju boljitak zajednice što bi trebao biti primaran cilj svake lokalne samouprave. Program lokalne aktivnosti zaštite okoliša LEAP (engl. – Local Environmental Action Programmes) pokazao je kako zajednica, uz aktivno sudjelovanje građana i učinkovite načine planiranja, probleme zaštite okoliša može pretvoriti u prioritete, osmisliti ekonomske strategije koje će rješavati te probleme i stvoriti nova partnerstva radi provedbe željenih aktivnosti. To je standardizirani proces, u kojem je važno sudjelovanje lokalne zajednice i vodi konkretnim ulaganjima u zaštitu okoliša. LEAP-om se određuju prioritete zaštite okoliša, te odabiru najprikladnije aktivnosti za rješavanje prioriteta problema u zajednici.

Okoliš ima ograničene resurse kojima je nužna čovjekova zaštita. Ugrožavanje prirode nije samo umanjivanje ljepote nekog pejzaža, nego izravna prijetnja životu na Zemlji. Spoznaja činjenice da odluke o okolišu koje donesemo danas mogu ograničiti ili u potpunosti onemogućiti preživljavanje živih sustava u budućnosti dovela je do oblikovanja pojma održivog razvitka. Očuvanje, zaštita, obnova i poboljšanje ekološkog kvaliteta i kapaciteta okoliša kao i mjere, uvjeti upravljanja i očuvanja, te racionalno korištenje prirodnih resursa je regulirano Zakonom o zaštiti okoliša. Zadatak lokalne zajednice u aktivnostima koje se tiču održivog razvitka je proširiti vidove provedbe procesa ekonomskog razvitka, tako da se ovim razvitkom ne unište ekosistemi i zajednice u kojima se živi (gradovi, sela...), kako bi se život učinio mogućim i kvalitetnim i u budućnosti. Na lokalnoj razini, odnosno u gradovima i općinama, održivi razvitak podrazumijeva da lokalni ekonomski razvitak podržava društveni život i društvene snage, koristeći talente i mogućnosti lokalnog stanovništva. Uz to, održivim razvitkom se koristi od razvijenosti zajednice raspodjeljuje na sve društvene skupine.

Jedan od segmenata koji probleme zaštite okoliša može pretvoriti u prioritete i rezultirati ekološki čistim, gospodarski isplativim, etički prihvatljivim, socijalno pravednim i dugoročno održivim konceptom razvitka je i ruralni razvitak. Povijesno gledajući, pojam ruralno

označavao je nešto što se nalazi izvan gradskih zona, dok s ekonomskog gledišta možemo reći da je ruralno teritorij koji se koristi za proizvodnju. Također, postoji i sociološko gledište koje kaže da je ruralno sredina koju karakterizira jaka zaostalost u odnosu na tehnološki i kulturni razvitak koji je uočljiviji u urbanoj sredini.

Ruralnim i regionalnim razvitkom lokalna zajednica bi trebala upravljati kroz programe za zaštitu okoliša. Osnovni dokument koji predstavlja polaznu točku za razvitak i izgradnju održive zajednice je Općinski plan za zaštitu okoliša. Ovim dokumentom se identificira stanje i problemi u okolišu, te se planiraju i definiraju ciljevi i mjere za rješavanje problema okoliša. Uloga lokalne zajednice je prepoznati i svojim aktivnostima pridonijeti, te staviti u funkciju vlastita prirodna i kulturna bogatstva uz stalnu brigu o njihovom održivom korištenju. Rezultat tih aktivnosti dodijelit će lokalnom razvitku trostruku ulogu: ekonomsku, ekološku i društvenu. Dominantne tradicionalne gospodarske grane, osim poljoprivrede su i obrada drveta, obrada metala, domaći obrti i turizam. Turizam se općenito smatra jednom od najpropulzivnijih gospodarskih grana. Ostavština tradicionalnog ruralnog razvitka predstavlja prebogatu osnovu za dinamičan razvitak ruralnog turizma kao i ekoturizma jer su ovi krajevi sačuvali pejzaž i brojna druga tradicijska obilježja poput arhitekture, tradicionalnih obrta i obrta, raznolike i bogate ponude lokalnih specijaliteta, te iznimne kulturno-povijesne raznolikosti.

Općine koje se prijavljuju za Bikon status na navedenu temu trebale bi prezentirati čvrste dokaze o načinu na koji su zadovoljile određene kriterije:

- Usvojena dugoročna Strategija zaštite okoliša koja podrazumijeva usvojen Urbanistički plan i Strategiju lokalnog razvitka.
- Uspostavljen kvalitetan sustav usluga za izdavanje građevinskih dozvola.
- Kao okvir za provedbu aktivnosti uspostavljeno Stalno gospodarsko vijeće / Ured za lokalni razvitak koji nudi usluge izrade detaljnog plana provedbe kojim se određuju specifični koraci, specifične odgovorne skupine i agencije, te dinamika provedbe aktivnosti.
- Uspostavljen zajednički upravljački tim, odbori građana i grad/općina za nadgledanje provedbe projekta.
- Javnost rada politika lokalnih poreza, naknada i pristojbi, te pouzdane komunalne usluge.
- Uz snažnu potporu Ministarstva za zaštitu okoliša i drugih relevantnih institucija težnja ka uspostavljanju lokalnog programa pomoći za zaštitu okoliša, te osigurani uvjeti za snažnu potporu investicijama.
- Ojačane savjetodavne službe koje nude pomoć i daju naputke o pitanjima iz oblasti okoliša, zaštićenim područjima i slično.
- Kreirana kvalitetna web stranica sa uspostavljenim sustavom svakodnevnog ažuriranja.
- Težnja ka uspostavljanju suradnje s ključnim nacionalnim i regionalnim vladinim agencijama i nevladinim organizacijama koje lokalnim zajednicama mogu ponuditi pomoć u rješavanju pitanja okoliša.
- Uspostavljeni mehanizmi potpore naporima za dostizanje održivosti sektora malih i srednjih poduzeća, čime se stvaraju preduvjeti za nove investicije.

Na zadovoljstvo korisnika i zajednice, projekt bi trebao rezultirati uspostavljenim sustavom održivog korištenja prirodnih resursa (šumskih, resursa zemljišta, površinskih i podzemnih voda, te mineralnih resursa) koji osiguravaju dugoročnu zaštitu prirodnih bogatstava. Kao rezultat aktivnosti uredila bi se i organizirala lokalna zajednica koja bi služila kao pozitivan primjer lokalnom stanovništvu i drugim općinama, a ona je polazna točka za daljnji razvitak i uspostavljanje lokalnih i regionalnih kontakata, te prekogranično povezivanje putem međunarodnih projekata.

Općine koje se prijavljuju za bosanskohercegovačku Bikon shemu na temu „Zaštita okoliša u funkciji održivog razvitka u jedinicama lokalne samouprave“ trebaju pokazati brigu za racionalno održivo korištenje i zaštitu prirodnih resursa, te koherentnost ruralnog i regionalnog s jasno vidljivim ciljem dugoročno održivog razvitka.

Bikon plus projekat u Bosni i Hercegovini
Obrazac za prijavu

1 – Opće informacije o općini/gradu

NAZIV LOKALNE ZAJEDNICE
(općina, grad, distrikt):

BIKON TEME ZA 2013. GODINU
(Molimo vas da obilježite temu za koju se prijavljujete):

KONTAKT DETALJI ODGOVORNE OSOBE:

Načelnik općine/gradonačelnik:

Bikon plus koordinator:

Kontakt adresa Bikon plus koordinatora:

Telefon Bikon plus koordinatora:

E-mail Bikon plus koordinatora:

Datum podnošenja prijave:

Potvrđujem da su sve navedene informacije u ovom obrascu tačne.

Načelnik
općine/gradonačelnik: :

Pečat općine

Potpis:

Budžet općine/grada za 2012. godinu:	
Budžet općine/grada za 2013. godinu:	
Broj članova općinskog vijeća/grada:	
Broj zaposlenih u općini/gradu:	

2 – Kratak opis najbolje prakse koju je općina ostvarila, kroz odgovore na sljedeća pitanja:

1. Opišite svoje najbolje prakse i po čemu se one razlikuju od ostalih?
2. Zašto vjerujete da je vaša praksa najbolja i da zaslužuje nagradu?
3. Koja su iskustva stečena razvojem vaše najbolje prakse i kako se to odrazilo na kvalitet života vaših građana?
4. U kojoj mjeri i na koji način se vaša iskustva mogu primijeniti u drugim jedinicama lokalne samouprave?
(najviše tri stranice)

→ Tokom posjeta općinama i obavljanja intervjua, Savjetodavna komisija tražit će na uvid svu potrebnu dokumentaciju ili drugi propratni materijal, koji se odnosi na postignuti rezultat u jednoj ili više tema.

→ Molimo vas da ne prilažete dokumenta uz ovu prijavu.

PODNOŠENJE PRIJAVA

Da bi se prijavile da učestvuju u programu Bikon plus, općine trebaju predati popunjen obrazac za prijavu, potpisan od strane načelnika općine/gradonačelnika.

Općina koja se prijavljuje za više od jedne Bikon teme treba predati prijavu za svaku temu posebno.

Putem redovne pošte:

Popunjen obrazac (obrasce) treba poslati na adresu Saveza opština i gradova Republike Srpske, odnosno Saveza općina i gradova Federacije BiH. Prilikom popunjavanja obrasca molimo vas da koristite font „Times New Roman“.

Adresa:
Savez opština i gradova
Republike Srpske
Gavrila Principa 11/Nušićeva 1
76300 Bijeljina

Adresa:
Savez općina i gradova
Federacije BiH
Musala 5/1
71000 Sarajevo

Putem elektronske pošte:

Elektronska verzija obrasca (obrazaca) za prijavu može se proslijediti i elektronskim putem na jednu od sljedećih e-mail adresa:

- Savez opština i gradova Republike Srpske: info@alvrs.com
- Savez općina i gradova Federacije BiH: savez@sogfbih.ba

Elektronske verzije obrasca za prijavu mogu se preuzeti na sljedećim internetskim stranicama:

1. Savez opština i gradova Republike Srpske (www.alvrs.com),
2. Savez općina i gradova Federacije BiH (www.sogfbih.ba).

Podnošenje prijave

Rok za podnošenje prijava je 25. august 2013. godine

